

Warszawa, dnia 27 stycznia 2021 r.

Posłowie na Sejm RP:
Jacek Protas
Marek Sowa
Monika Wielichowska
Adres do korespondencji:
ul. Wiejska 4/6/8
00-489 Warszawa

**Prokuratura Okręgowa
w Warszawie
ul. Chocimska 28
00-791 Warszawa**

Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa

My, niżej podpisani, działając na podstawie art. 304 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 30), dalej również: „k.p.k.”, niniejszym składamy zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa polegającego na tym, że Prezes Rady Ministrów Mateusz Morawiecki oraz członkowie Komisji do spraw Wsparcia Jednostek Samorządu Terytorialnego przekroczyli swoje uprawnienia oraz niedopełnili ciężących na nich obowiązków wynikających z brzmienia Uchwały nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego, którym zostaną przyznane środki finansowe w ramach Programu Sponsorskiego (M.P. z 2020 r. poz. 662), poprzez brak należytego nadzoru oraz naruszenie kryteriów oceny wniosków o dofinansowanie inwestycji jednostek samorządu terytorialnego ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, działając przy tym na szkodę interesu publicznego, **tj. mogli dopuścić się przestępstwa stypizowanego w art. 231 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.), dalej również: „k.k.”.**

Mając na uwadze powyższe **wnosimy o:**

1. Wszczęcie w przedmiotowej sprawie śledztwa;
2. Poinformowanie nas o wszczęciu śledztwa w terminach oznaczonych przepisami k.p.k.;
3. Przeprowadzenie i zabezpieczenie dowodu z:
 - A. przesłuchania w odpowiednim charakterze:
 - a) Mateusza Morawieckiego - Prezesa Rady Ministrów (adres do ustalenia),
 - b) członków Komisji do spraw Wsparcia Jednostek Samorządu Terytorialnego (dane osobowe oraz adresy do ustalenia)
 - B. Ustalenia oraz przesłuchania w odpowiednim charakterze innych osób, w tym pracowników Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i członków Rady Ministrów, które były zaangażowane w proces dysponowania środkami Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych (również w charakterze nieformalnych doradców lub pośredników)

w celu ustalenia:

- okoliczności oraz faktycznych powodów i motywów podejmowania decyzji w sprawie przyznania lub odmowy przyznania dofinansowania inwestycji jednostek samorządu terytorialnego ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych;
- kryteriów jakimi się kierowano w procedurze przyznania lub odmowy przyznania dofinansowania inwestycji jednostek samorządu terytorialnego ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych;
- z kim i w jakim zakresie konsultowano się w sprawie lub w związku z możliwością przyznania dofinansowania inwestycji jednostek samorządu terytorialnego ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych;
- czy w sprawie dofinansowania inwestycji jednostek samorządu terytorialnego ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych wydawane były ustne lub pisemne polecenia, a jeśli tak to przez kogo i w jakim zakresie;

- daty rozpoczęcia naboru przyjmowania wniosków o przyznanie wypłat oraz terminu, w którym wnioskodawcom przekazano zasady ubiegania się o wypłaty z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych;
 - czy wszystkie jednostki samorządu terytorialnego zostały poinformowane w jednakowym terminie i na jednakowych zasadach o rozpoczęciu naboru oraz zasadach wypłat środków w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych.
- C.** Wszelkich dokumentów związanych z funkcjonowaniem Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych;
- D.** Korespondencji prowadzonej pomiędzy Prezesem Rady Ministrów Mateuszem Morawieckim, ministrem-członkiem Rady Ministrów Michałem Dworczykiem, członkami Komisji do spraw Wsparcia Jednostek Samorządu Terytorialnego, członkami Rady Ministrów w zakresie funkcjonowania lub realizowania wypłat dofinansowania w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych;

na okoliczność ustalenia:

- trybu, formy i przebiegu przyznawania rzeczonych środków finansowych;
- sposobu wyboru jednostek i podmiotów, które otrzymały środki finansowe oraz którym odmówiono wsparcia w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, w szczególności w zakresie ustalenia kryteriów, którymi kierowano się w procedurze przyznawania promes w ramach Funduszu;

E. Zabezpieczenie załączonej do niniejszego zawiadomienia korespondencji e-mail

na okoliczność ustalenia

sposobu oceny wniosków oraz treści rekomendacji przekazanych Prezesowi Rady Ministrów przez Komisję do spraw Wsparcia Jednostek Samorządu Terytorialnego w zakresie wysokości przyznanych środków poszczególnym wnioskodawcom, a także prawidłowości procedury oceny w/w wniosków;

F. Analizy pn. „Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych – reguły podziału” autorstwa dr. hab. Jarosława Flisa oraz prof. Pawła Swianiewicza stanowiącej załącznik do niniejszego zawiadomienia

na okoliczność ustalenia

- trybu, formy i przebiegu przyznawania rzeczonych środków finansowych;
 - sposobu wyboru jednostek i podmiotów, które otrzymały środki finansowe oraz którym odmówiono wsparcia w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, w szczególności w zakresie ustalenia kryteriów, którymi kierowano się w procedurze przyznawania promes w ramach Funduszu;
 - faktycznych powodów przyznania dofinansowania inwestycji jednostek samorządu terytorialnego w ramach drugiej transzy wypłat z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych
4. Zabezpieczenie i przeprowadzenie innych niezbędnych dowodów.

Uzasadnienie

Uzasadnienie faktyczne

Działając na podstawie art. 65 ust. 28 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, 695, 1086 i 1262) Rada Ministrów podjęła uchwałę nr 102 w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego (dalej również: Uchwała).

Zgodnie z treścią §2 Uchwały środki Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 przeznacza się na wsparcie, w postaci środków finansowych jednostek samorządu

terytorialnego, które zwane są dofinansowaniem ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Dodatkowo na podstawie §12 wskazany przez Prezesa Rady Ministrów dysponent lub minister kierujący określonym działem administracji rządowej przekazuje środki na rachunki bankowe wojewodów celem wypłaty środków w ramach Funduszu. Ponadto zgodnie z treścią §8 Uchwały Prezes Rady Ministrów, na podstawie rekomendacji Komisji do spraw Wsparcia Jednostek Samorządu Terytorialnego, zwanej dalej "Komisją", składa dyspozycję wypłaty środków. Sama zaś Komisja powinna oceniać wnioski na podstawie kryteriów określonych w §10 Uchwały, a przy ich ocenie bierze pod uwagę m.in.:

- realizację zasady zrównoważonego rozwoju;
- kompleksowość planowanych inwestycji;
- ograniczenie emisyjności i poziomu ingerencji planowanych inwestycji w środowisko;
- koszt planowanych inwestycji w stosunku do planowanych dochodów jednostki w roku rozpoczęcia inwestycji;
- liczbę osób, na które planowane inwestycje będą miały korzystny wpływ;
- relację kosztu planowanych inwestycji do prognozowanego efektu;
- wpływ planowanej inwestycji na ograniczenie skutków klęsk żywiołowych lub zapobieganie im w przyszłości, jeżeli planowana inwestycja może mieć taki wpływ.

Z treści zaś paragrafu §10 wynika, że Komisja bierze pod uwagę wymienione kryteria, zatem uznać należy, iż intencją uchwałodawcy było ściśle określenie przesłanek, którymi należy się kierować przy ocenie wniosków. Wśród tych wytycznych nie znaleziono punktu określającego jako powód przyznania dofinansowania wyniku wyborów na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego, członkostwo w określonej partii politycznej lub udział w koalicji z określonymi politykami.

Środki wypłacane z Funduszu i sposób ich przyznawania od początku budzi poważne wątpliwości. Pierwsza transza wypłat przyznawana była w kontrowersyjnych okolicznościach, w trakcie organizowanych przez Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego wieców politycznych przy okazji i w dziwnym zbiegu z kampanią wyborczą kandydata na Prezydenta RP Andrzeja Dudy. Wówczas premier wręczał samorządowcom, zazwyczaj związanym z partią Prawo i Sprawiedliwość, wielkie tekturowe bony, na których wypisane były kwoty dotacji otrzymywanych przez daną jednostkę samorządu terytorialnego. Oczywiście korzystając z okazji zachwalał ówczesnego kandydata na Prezydenta RP Andrzeja Dudę.

Druga transza wypłat wzbudziła jeszcze większe kontrowersje. Okazało się, że po wyborach prezydenckich wypłaty środków nie trafią do samorządów sprawnie zarządzanych, ale przez krytyków polityki rządu Prawa i Sprawiedliwości. Tym samym, pomimo skierowania wielu wniosków o dofinansowanie inwestycji lokalnych, służących małym społecznościom, wsparcia nie otrzymały takie miejscowości jak np. Warszawa, Gdańsk, Wrocław, Poznań, Lublin. W czasie kryzysu gospodarczego wywołanego pandemią koronawirusa SARS-CoV-2 i choroby COVID-19 inwestycje lokalne, publiczne pełnią szczególną rolę w ochronie, utrzymaniu, a także tworzeniu nowych miejsc pracy. Doświadczenie Polski z poprzedniego kryzysu finansowego w latach 2007-2009, którego skutki zahamowały światową gospodarkę na kilka lat, pokazują, iż jest to jeden ze skuteczniejszych sposobów utrzymania wzrostu gospodarczego.

Obecnie nie sposób odnieść wrażenia, że środki wypłacane w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych przyznawane są na podstawie kryteriów politycznych, subiektywnych, z pogwałceniem prawa do pełnej ścieżki odwołania wnioskodawców, naruszając zasadę równości uczestników życia publicznego. Niejasny cel przyznania środków, brak transparentnej procedury rozpatrywania wniosków, konsekwentne odmawianie przyznania środków w miejscach, w których Polki i Polacy wyrażają swoje niezadowolenie z polityki rządu, stanowi jaskrawy przykład złego gospodarowania

środkami pochodzącymi z budżetu państwa, będąc jaskrawym przykładem przekraczania kompetencji przyznanych organom administracji publicznej.

Wśród powszechnej opinii obywateli, a także niezależnych ekspertów panuje głębokie przekonanie, że działalność Funduszu jest niegospodarna i nierzetelna: *„Podsumowując wszystkie te analizy, trzeba stwierdzić, że nie sposób uciec od narzucającego się wniosku, jakie kryterium bierze się przede wszystkim pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o dodatkowych dotacjach na inwestycje gminne. Za każdym razem widać dramatyczną różnicę we wsparciu ze strony rządowego programu między tymi samorządami, gdzie rządzą włodarze z tej samej opcji politycznej, a tymi, w których rządzą liderzy opozycji – czy to ogólnokrajowej, czy lokalnej. Nie jest tak, że zostały one całkowicie wykluczone, ale ich szanse na uzyskanie pomocy są kilkukrotnie mniejsze. Żadnej pomocy finansowej nie otrzymało ponad 80% takich gmin „opozycyjnych”, wobec 14% wykluczonych samorządów z rządzonych przez włodarzy związanych z PiS. Proporcje te dotyczą jednakowo małych i ubogich, dużych i bogatych, znajdujących się na wschodzie czy zachodzie kraju oraz tych, w których w wyborach prezydenckich prowadził Andrzej Duda lub Rafał Trzaskowski. Wydaje się, że kryteria te nie miały żadnego znaczenia albo było ono marginalne – kluczową kwestią jest to, jaki jest dystans polityczny między obozem rządzącym a lokalnymi włodarzami.”¹*

Z załączonej do niniejszego zawiadomienia korespondencji e-mail wysnuć należy podobny wniosek. O dofinansowanie w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych złożono ponad 10 tysięcy wniosków. Ocena wniosków nie była dokonywana Komisją, a pracowników Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Sama Komisja podejmowała decyzja na podstawie rekomendacji przekazanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. W konsekwencji członkowie Komisji zaopiniowali ponad 10 tysięcy wniosków w niespełna 24 godziny. Oczywiście jest, że Komisja nie była w stanie zweryfikować, czy przedłożone wnioski spełniają zapisane w Uchwale kryteria – w takim toku

¹ J. Flis, P. Swianiewicz, *Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych – reguły podziału*, Fundacja im. Stefana Batorego, dostęp dn. 21 stycznia 2021 r. w: <https://www.batory.org.pl/wp-content/uploads/2021/01/Rzadowy-Fundusz-Inwestycji-Lokalnych-regu%C5%82y-podzia%C5%82u.pdf>

rozpatrywania sprawy członkowie Komisji musieliby rozpatrywać, przy założeniu braku jakiegokolwiek przerwy, zakładając, że pracowali 24 godziny, ponad 400 wniosków w ciągu jednej godziny pracy. Dyspozycję w sprawie wypłaty środków składał Prezes Rady Ministrów.

Wobec powyższych okoliczności faktycznych uznać należy, że w przedmiotowej sprawie właściwe organy mogły dopuścić się przestępstwa stypizowanego w art. 231§1 k.k., działając przy tym na szkodę interesu publicznego.

Analiza jurydyczna

Artykuł 231 § 1 k.k. znajduje się w rozdziale Kodeksu karnego dotyczącym przestępstw przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego. Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 231 §1 k.k. funkcjonariusz publiczny, który, przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Dobrem prawnie chronionym przez art. 231 § 1 k.k. jest prawidłowe, tj. zgodne z prawem wykonywanie czynności przez funkcjonariuszy publicznych. W piśmiennictwie podkreśla się, że norma prawna zawarta w art. 231 § 1 k.k. ma na celu ochronę autorytetu władzy publicznej. Niewątpliwie bowiem w przypadku nadużywania uprawnień przez funkcjonariuszy publicznych lub niedopełnianie przez nich obowiązków, obniża się istotnie poziom zaufania obywateli do władzy publicznej.²

Znamieniem czynu zabronionego stypizowanego w art. 231 § 1 k.k. jest przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariusza publicznego. W przedmiotowej sprawie istnieje w pełni uzasadnione podejrzenie,

² A. Zoll (red.), Kodeks karny. Część szczególna, t. II, 1999, s. 776.

że pan Mateusz Morawiecki pełniąc urząd Prezesa Rady Ministrów, tj. będąc funkcjonariuszem publicznym nie dopełnił ciążących na nim obowiązków .

Zwrócenia uwagi wymaga fakt, że do znamion czynu z art. 231 § 1 k.k. należy również działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego. Pojęcie szkody rozumiane jest szeroko. Chodzi zarówno o szkodę majątkową, jak i niemajątkową, czyli krzywdę.³ Stwierdzić należy, że członkowie Komisji oraz pan Mateusz Morawiecki pełniąc urząd Prezesa Rady Ministrów mógł naruszyć interes publiczny polegający na sprawiedliwym, zgodnym z przepisami prawa i regulacjami rozdysponowaniu środków finansowych w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Takie działanie członków Komisji oraz Prezesa Rady Ministrów mogło naruszyć także interes publiczny w postaci zaufania do Rady Ministrów oraz organów administracji rządowej. Obywatele mają bowiem prawo oczekiwać, że organy władzy publicznej oraz funkcjonariusze publiczni działają na podstawie i w granicach prawa.

Biorąc pod uwagę powyższe wnosimy jak na wstępie.

Z poważaniem

Yawel Protas
Maciek Sant
Monika Wielichowska

Załączniki:

1. Korespondencja e-mail.
2. Analiza pn. „Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych – reguły podziału” autorstwa dr. hab. Jarosława Flisa oraz prof. Pawła Swianiewicza

³ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2004 r., I KZP 38/03, OSNKW 2004 ,Nr 2, poz.14.